

Magyar Tudományos Akadémia

VILÁGGAZDASÁGI KUTATÓINTÉZET

Műhelytanulmányok

43. szám

2003. április

Szemlér Tamás

A STRUKTURÁLIS ALAPOK FELHASZNÁLÁSÁNAK TAPASZTALATAI SZÁSZORSZÁGBAN

1014 Budapest, Orszagház u. 30.
Tel.: 224-6760 • Fax: 224-6761 • E-mail: vki@vki.hu

BEVEZETÉS

Szászország a volt Német Demokratikus Köztársaság (NDK) többi tartományához hasonlóan 1990. október 3-án, a német újraegyesítéssel vált az Európai Közösség (EK), illetve a későbbi Európai Unió (EU) részévé. Mint az EU-átlagtól jelentősen elmaradó fejlettségű területek, a volt NDK tartományai egy gyors döntés (a Tanácsnak az Európai Bizottság javaslata alapján 1990. december 4-én meghozott 3575/90 rendelete) értelmében már 1991 és 1993 között részesedhettek a strukturális politika keretében nyújtott transzferekből. E tartományok (beleértve Kelet-Berlint is) a három év során összesen hárommilliárd ECU-vel¹ részesedtek e támogatásokból. A támogatások 50%-át az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERDF), 30%-át az Európai Szociális Alap (ESF), 20%-át pedig az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap (EAGGF) orientációs része finanszírozta.

Az 1991 és 1993 közötti időszak több tekintetben is átmeneti volt. A volt NDK tartományai ekkor, jórészt menet közben kapcsolódtak bele a programozás (közösségi, szövetségi, tartományi és regionális szinten egymásra épülő) rendszerébe. Átmeneti jellegűek voltak az elvégzendő feladatok is: ebben az időszakban az átmenet során felvetődött legsürgetőbb problémák megoldására kellett az erőforrásokat összpontosítani: az 1991–1993-as időszakra vonatkozó szászországi operatív program is végső soron a piacgazdaságra való áttérés minél könnyebbé tételét célozta meg.

1994-től az átmeneti jelleg több lényeges szempontból megszűnt. A piacgazdaságra való áttérés egyes gondjainak, illetve egyes, a múltból örökölt (pl. környezeti) problémáknak a megoldása továbbra is napirenden volt, azonban a strukturális politika ekkor már az EU-ban általános feltételrendszernek megfelelően (a többi területtel azo-

nos időtávra tervezve, a kelet-német területeket a strukturális politika célrendszerében a fejletlen régiókra vonatkozó 1. cél alá besorolva, s mindennek következtében a korábbinál jelentősen nagyobb támogatásokkal) működött a volt NDK területén, s ezen belül Szászországban is. Nyilván ennek is betudható, hogy a hozzáférhető dokumentumok mennyisége és a belőlük kiolvasható információ is jóval bőségesebb, mint az első évek esetében. Mindez még inkább elmondható a jelenleg zajló, 2000–2006-os költségvetési időszak strukturális politikai támogatásaira vonatkozó szászországi dokumentumokról. Itt e dokumentumok alapján a két időszakra koncentrálni foglalom össze az EU strukturális politikai támogatásai felhasználásának legfontosabb szászországi prioritásait és eredményeit.

1) AZ 1994 ÉS 1999 KÖZÖTTI IDŐSZAK TAPASZTALATAI

1.1. Az EU-támogatás pénzügyi kerete és az azt kiegészítő források

Az 1994 és 1999 közötti kerettervben a három szász NUTS II régió (Drezda, Lipcse, illetve Chemnitz központtal) az EU strukturális politikájának 1. célja alá eső területként² a német újraegyesítést követő első években kapott összeget jelentősen meghaladó EU-támogatásban részesült. Az 1994 és 1999 közti időszakban az EU összesen 3471,610 millió ECU-s keretet (folyó áron) bocsá-

¹ 1 ECU = 1 euró.

² Azon NUTS II régiók tartoznak ide, amelyekben az egy főre eső GDP (vásárlóerő-paritáson számítva) egy meghatározott hároméves időszakban nem éri el az EU-átlag 75%-át.

tott Szászország rendelkezésére, három program keretében.³

- * az ERDF-re épülő operatív programra 2059,963 millió ECU-t;
- * az ESF-re épülő operatív programra 906,881 millió ECU-t;
- * az EAGGF orientációs részére épülő programra 504,766 millió ECU-t.

A strukturális alapok Szászországnak nyújtott keretéből 1994 és 1999 között 414,927 millió ECU jutott a közösségi kezdeményezések részeként végrehajtott programokra. 1994 és 1999 között az akkor létező 13 közösségi kezdeményezésből 10 (INTERREG II, SME, RESIDER, RECHAR, RETEX, URBAN, KONVER, ADAPT, EMPLOY, LEADER II) keretében folytak programok Szászországban.

Az EU-támogatások felhasználásának egyik feltétele a fogadó saját hozzájárulása. Ennek tervezett összege (az 1999. december 31-i állapotból kiindulva) az 1994–1999-es időszak egészét tekintve 8215,295 millió ECU volt. Ebből az összegből 1759,127 millió eurót tett ki az állami finanszírozás, amely megoszlott a szövetségi állami (479,658 millió ECU), a tartományi (1062,644 millió ECU) és a helyi (383,993 millió ECU) szint között. A fennmaradó összeg, 6456,168 millió ECU privát forrásokból származott.

1.2. A programok célkitűzései és súlypontjai

Az ERDF-re épülő operatív program célkitűzései az alábbiak voltak:

- * a telephelyi hátrányok csökkentése és a regionális versenyképesség javítása;

³ Az Európai Bizottság az ERDF-re épülő operatív program elfogadásáról 1994. augusztus 5-én, az ESF-re épülő operatív program elfogadásáról 1994. szeptember 6-án, az EAGGF orientációs részére épülő operatív program elfogadásáról 1994. augusztus 22-én határozott.

- * a foglalkoztatás biztosítása és a munkanélküliség visszaszorítása elsősorban a feldolgozóipari termelés területén – új munkahelyek létesítésével, illetve versenyképes tartós munkahelyek biztosításával;
- * Szászország kutatás–fejlesztési (K+F) potenciáljának támogatása;
- * az ipar területén a jövőorientált képzés és szakképzés támogatása;
- * a gazdasághoz közeli infrastruktúra javítása, ökológiailag hatásos és gazdaságilag hatékony környezetpolitika figyelembevételével.

E célkitűzések elérése érdekében az ERDF-ből rendelkezésre álló pénzeszközöket az alábbiak szerint osztották el a szászországi operatív program súlypontjai között:

1. Termelőberuházások és kiegészítő infrastruktúra támogatása 603,730 millió ECU
2. Kis- és középvállalkozások támogatása 496,092 millió ECU
3. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció támogatása 140,986 millió ECU
4. Környezetjavító intézkedések 403,041 millió ECU
5. Szakmai képzés és továbbképzés 296,405 millió ECU
6. Vidékfejlesztési intézkedések 100,701 millió ECU
7. Technikai segítségnyújtás 15,166 millió ECU

Az ESF-re épülő operatív program célkitűzései az alábbiak voltak:

- * tartós pótlólagos munkalehetőségek kialakítása munkanélküliek és a munkanélküliségtől fenyegetettek munkába állításának, illetve foglalkoztatásának biztosítására;
- * munkanélküliek és a munkanélküliségtől fenyegetettek önálló egzisztenciaalapításának támogatása;
- * a szakmai képzés támogatása.

Az ESF-re épülő operatív programnak az ESF-ből rendelkezésre álló támogatásai az alábbiak szerint oszlottak meg a szászországi operatív program súlypontjai között:

1. Termelőberuházások és kiegészítő infrastruktúra támogatása 110,420 millió ECU
2. Kis- és középvállalkozások támogatása 213,023 millió ECU
3. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció támogatása 63,055 millió ECU
4. Környezetjavító intézkedések 120,564 millió ECU
5. Szakmai képzés és továbbképzés 317,986 millió ECU
6. Vidékfejlesztési intézkedések 43,138 millió ECU
7. Technikai segítségnyújtás 38,695 millió ECU

Az EAGGF-re épülő operatív program célkitűzései az alábbiak voltak:

- * különböző jogi és üzemi formájú, versenyképesen és a környezettel összhangban működő mezőgazdasági és erdőgazdálkodási üzemek létrehozása, megerősítése és továbbfejlesztése;
- * a termékek feldolgozási és piacrajuttatási struktúrájának kiépítése és fejlesztése;
- * a vidéki területeken élő népesség lakás-, munka- és életkörülményeinek javítása;
- * a vidéki infrastruktúra javítása;
- * a vidék gazdasági erejének növelése a mezőgazdasági és a nem mezőgazdasági ágazatokban mint a munkahelyteremtés előfeltétele;
- * a kézművesség, a kisipar és az önálló foglalkozások kiépítése a vidéki területeken;
- * a hagyományos értékek védelme és fejlesztése, mind tájalkító és -védő, mind kulturális vonatkozásban.

A fenti célkitűzéseket súlypontokká alakítva foglalták bele Szászország mezőgazdasági és vidékfejlesztési operatív programjába, valamint a LEADER II közösségi kezdeményezés kereteibe. Az EAGGF ori-

entációs részének finanszírozása mindkét program esetében 75%-os volt. A szászországi operatív program 6. és 7. súlypontja (vidékfejlesztési intézkedések, technikai segítségnyújtás) alá besorolt támogatásokat négy intézkedéscsomagban foglalták össze, amelyek a következők voltak (zárójelben a támogatások megoszlása szerepel):

- I. A mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás fejlesztése, valamint a termékek forgalmazásának, illetve feldolgozásának átalakítása (29,4%)
- II. A vidéki területek fejlesztése, falumegújítás, a vidéki infrastruktúra fejlesztése, agrárturizmus (59,0%)
- III. Környezetbarát mezőgazdaság és erdőgazdálkodás, diverzifikációs intézkedések (11,0%)
- IV. Technikai segítségnyújtás (0,6%)

1994 és 1999 között az e csomagokba tartozó beruházások összértéke 3740 milliárd DM-t tett ki. Ebből a támogatások értéke (beleértve a szövetségi és szászországi forrásokból összeálló nemzeti kofinanszírozást is) 1458 milliárd DM volt, amiből 978 millió DM-et finanszírozott az EAGGF orientációs része. A 978 millió DM EU-támogatásból mintegy 971 millió DM esett a hatodik, mintegy 7 millió DM pedig a hetedik súlypontra.

1.3. A programok eredményei

1.3.1. ERDF

Az ipar területén 1994 és 1999 között összesen 7424 terv részesült támogatásban, amelynek révén 41.901 új munkahely létesült, valamint 142.823 munkahely megtartása vált lehetségessé. Ezen túlmenően az egyes vállalatoknak nyújtott támogatások keretében külön lehetőség nyílt a nők foglalkoztatási helyzetének javítására: minden egyes új, női munkaerő által betöltött hosszú

távú munkahely (akár a lehetséges legnagyobb mértékű) beruházási támogatásban részesült. Ennek is köszönhető, hogy az így létrejött 35.686 új munkahelyből 11.969-et nők töltöttek be.

A támogatott vállalatok helyzetének javulása jelentősen hozzájárult a telephelyi hátrányok, s ezeken keresztül a területi fejlettségi különbségek fokozatos csökkenéséhez. Különösen fontos volt a támogatások szerepe a szász vállalatok bel- és külpiazi versenyképességének megerősítésében, s ezáltal a foglalkoztatási helyzet stabilizálásában, illetve javításában. Az ERDF-támogatás jelentősen hozzájárult a kis- és középvállalati szektor megerősítéséhez; mindazonáltal ezen vállalati kör támogatása – tekintettel tökeszegénységükre – a továbbiakban is megoldandó feladat marad.

A *gazdasághoz közeli infrastruktúra* fejlesztésének támogatása azt a célt szolgálta, hogy Szászországban olyan infrastrukturális ellátottság jöjjön létre, amely célirányosan és elsősorban az ipart, illetve a termelő kisipart szolgálja. Az e körbe tartozó intézkedések támogatták és kiegészítették az ipari beruházásokat, ezáltal közvetett módon segítették a hosszú távú munkahelyek számának növekedését, valamint a vidéki körzetek fejlődését is.

1994 és 1999 között összesen 604 e célt szolgáló terv részesült támogatásban, s e tervek megvalósítása hozzájárult Szászország pozíciójának javításához a telephelyek nemzetközi versenyében. Ebben jelentős szerepe volt az ipari területeken (sok esetben régi, hagyományos telephelyeken) megvalósított projekteknek. Az idegenforgalom területén támogatott intézkedések (parkolók, kerékpár- és turistautak, vendégházak, sport- és szabadidős vagy a téli sportokat szolgáló létesítmények, szanatóriumok életre hívása, illetve támogatása) jelentősen hozzájárultak a szektor gazdasági súlyának növekedéséhez.

1998-tól kezdődően az ERDF forrásait útépitésre is felhasználták. E beruházások túlnyomórészt a periférikus, illetve gyengén fejlett területeknek a felsőbbrendű szövetségi úthálózathoz való hozzákapcsolását hivatottak szolgálni. Megvalósulásuk révén egyes

hátrányos telephelyi helyzetű térségek (mint az Érchegység, Vogtland vagy Felső-Lausitz) elérhetősége, s ezáltal gazdasági pozíciója is javulhat. A változás különösen fontos abból a szempontból, hogy lehetővé teszi e régiókban a primer, illetve a beszállító ágazatok kiépítését nagyvállalatok számára (ennek egyik fontos eleme a *just-in-time* rendszer, ami megfelelő közlekedési infrastruktúra nélkül elképzelhetetlen), javítja a turizmus és általában véve az idegenforgalmi szektor feltételeit, valamint lehetővé teszi a munkavállalók mobilitásának növelését.

A *kutatás, fejlesztés és technológia* területén az ERDF-re épülő operatív programból 1995 és 1999 között összesen 1079, ipari vállalatokban zajló K+F projektet támogattak. A támogatás 3269 munkahely biztosítását (fenntartását) tette lehetővé. A kimondottan K+F tevékenységgel foglalkozók száma a vállalatokban pedig 1994-hez képest mintegy 1500-zal nőtt. Mindez igen fontos lépést jelentett a versenyképes, jövőorientált gazdaság kialakítása felé, amelynek első eredményei a termelésben foglalkoztatottak számának emelkedésében is jelentkeztek. A legfontosabb támogatott technológiai területek a gyártástechnológia, az információs technológia (beleértve a mikroelektronikát), valamint a fizikai és kémiai technológiák voltak. Fontos megjegyezni, hogy noha e támogatások nem csak a kis- és középvállalatok számára voltak elérhetőek, a támogatott projektek 85%-át ez a vállalati kör valósította meg, miközben a projektek mindössze 2%-a esett az 500 főnél több személyt foglalkoztató vállalatokra.

A támogatott vállalati K+F projektek javították az érintett vállalatok lehetőségeit arra, hogy felkészüljenek új termékek előállítására, ami nagyban hozzájárult a szász vállalati szektor világpiaci versenyképességének javításához, s különösen egyes kulcsfontosságú technológiák esetében növelte Szászország mint csúcstechnológiai telephely vonzerejét. Az elért eredmények indokolják a támogatás folytatását, annak érdekében, hogy a vállalatok (különösen a kis- és középvállalatok) a továbbiakban is megfelelő ösztönzést és támogatást kapjanak az innovációra, új eljárások, termékek kidolgozásá-

ra. A technológiai versenyképesség mellett fokozott figyelmet kell a továbbiakban fordítani a vállalkozói képességek fejlesztésének támogatására is.

A fenti támogatások mellett a vállalatoknak és technológiai központoknak nyújtott egyéb támogatások 1995 és 1999 között 350 munkahely megőrzését és 302 új munkahely teremtését tették lehetővé. Ebben az időszakban 21 technológiaorientált vállalkozásalapító központ fokozatos kiépítése kapott támogatást. Ezek területén (122.109m²) 1998 közepéig 599 újonnan alapított vállalkozás jutott kedvező indulási feltételekhez, s e vállalkozások 3471 új munkahelyet hoztak létre. A fejlődés eredményeként a központok kezdetben 50%-os kihasználtsága 78%-ra emelkedett.

Az ún. innovációs asszisztens program lehetőségeit 211 vállalat használta ki; e vállalatok összesen 252 végzős főiskolásnak/egyetemistának, illetve tudósnek teremtettek új munkahelyet. A program jelentősége különösen az új *know-how*-hoz nehezen hozzájutó, ugyanakkor azok nélkül jelentős hátrányba kerülő kis- és középvállalatok számára volt nagy. A program sikerességét mutatja, hogy az asszisztensek (túlnyomórészt frissen végzett diplomások) többségét a program kifutása után immár tartós munkaviszonyban tovább alkalmazták. A kis- és középvállalatok külpiacra jutási feltételeit javította az a támogatás, amelyet a program 75 szabvány külföldi bejelentéséhez nyújtott.

Az ERDF-en alapuló operatív program 26, gazdasághoz közeli kutatóhelyen 85 esetben biztosított támogatást K+F célú beruházásokhoz. Emellett fontos szerepet játszott a K+F potenciál bővítésében a drezdai és chemnitzi Fraunhofer Intézetek hálózatának felújítása, bővítése és berendezése is. Különösen fontos volt a korábbi igen decentralizált, emiatt több szempontból hátrányos elhelyezés javítása. A tíz szászországi Fraunhofer Intézetből ebben az időszakban hét jutott EU-forrásokhoz. Az eredmény az intézetek és a vállalati szektor közötti kapcsolatok megélénkülésében is jól mérhető (figyelemre méltó például, hogy a vállalati kutatási megrendelések összege 1992 óta

folyamatosan növekszik ezen intézeteknél), s a támogatás folytatásának ésszerűségét mutatja. A Fraunhofer Intézetek mellett számos egyéb, egyetemeken kívüli kutatóhelyeken megvalósított infrastrukturális beruházás is támogatásban részesült Lipcse, Chemnitz, Rossendorf, Zittau, Zwickau, Mittweida és Meinsberg telephelyű intézetekben és kutatóközpontokban. A projektek közül kiemelendő a Lipcsében megvalósított mikrooptikai/optikaelektronikai beruházás.

A *környezetvédelem* területén végrehajtott intézkedések súlypontja a vízhálózat és a szennyvízhálózat fejlesztése volt. Az összesen 658 szennyvízkezeléshez kapcsolódó projekt az ipar környezetbarát működési feltételeinek biztosítása mellett ahhoz is hozzájárult, hogy 1994 óta a szennyvízhálózatra való csatlakozás arányának növekedése mellett a vízminőség is jelentős mértékben javult Szászországban (1994-ben még a vizek kb. 30%-a volt súlyosan szennyezett; 1997-ben már csak 6%-a; ugyanakkor a fő folyóvizek esetében az erősen szennyezett vagy akár kritikus szennyezettsgű vizek aránya még mindig 73%-os volt). A vízhálózat fejlesztéséhez kapcsolódó 442 megvalósított terv a termelés stabil és minőségi vízellátását, valamint a közösségi vízhálózathoz való csatlakozás fokának emelését szolgálta. A támogatások által kialakított hatékony környezeti infrastruktúra jelentős szerepet játszhat Szászország, mint a modern környezeti feltételeknek is megfelelni képes telephely vonzerejének hosszú távú növelésében.

A *képzés* területén 1999 végéig 74 terv részesült ERDF-támogatásban. A támogatott létesítményeket az esetek csaknem felében 1998 végéig teljesen vagy részlegesen sikerült használatba venni. (E szempontból példaértékű a pirnai technikai Szakmai Oktatási Központ átadása. E projekt során ugyanis sikerült több támogatási program összehangolásával egy modern oktatási központot létrehozni egy korábbi ipari területen.) A támogatott intézkedések két, a szakmai képzést érintő alapvető probléma megoldásához járultak hozzá: egyrészt növekedett a szakképzési központok tanulóinak létszáma (1995 és 1998 között 13,7%-kal, 17.392 fővel), másrészt pedig növekedett a teljes idő-

ben tanulók száma is (1995 és 1998 között 19,4%-kal, 4517 fővel). Az 1991 óta folyamatosan növekvő igények (csak ekkortól volt lehetőség teljes idős szakmai képzésre ezekben az oktatási intézményekben) mennyiségi és minőségi kielégítése jelentős beruházásokat követelt. A helykínálat ennek ellenére sem tudta teljesen kielégíteni a pályázók száma által jelzett igényeket, ezért a támogatás folytatása indokolt, különösen olyan területeken, mint a marketing/értékesítés, a turizmus/gasztronómia, valamint az idegennyelv-orientált szakmák. A további támogatás – az 1994 és 1999 között elért eredményekhez hasonlóan – jelentősen hozzájárulhat Szászország telephelyi pozícióinak megszilárdításához, illetve javításához a nemzetközi versenyben. A képzés javításának fontos szerepe van abban is, hogy megállítsa a munkahelyet keresők elvándorlását a régi szövetségi tartományokba. További fontos társadalmi funkciója a szakképzést nyújtó intézményeknek a hátrányos helyzetű, a mozgáskorlátozott, illetve a fogyatékos fiatalok képzésének biztosítása, illetve általában is a fiatalok munkaerő-piaci esélyeinek javítása.

A *technikai segítségnyújtás* keretében az ERDF-ből 384 terv megvalósítása kapott támogatást. E projektek az alapok optimális felhasználását, az ehhez szükséges eljárások megszilárdítását, illetve minőségének javítását voltak hivatottak szolgálni. Ezen eljárások közül különösen nagy hangsúlyt kapott a projektek előkészítése és folyamatos figyelemmel kísérése. Többek között az alábbi tevékenységek részesültek támogatásban:

- * a támogatási döntések előkészítését segítő tanulmányok;
- * az EU strukturális politikai támogatásainak előkészítését, felhasználását, a felhasználás folyamatos figyelemmel kísérést szolgáló projektek;
- * tanulmányok az alábbi súlypontokkal: a szász települések gazdasági helyzetének vizsgálata meghatározott jelzőszámok alapján; a kis- és középvállalatok gazdasági és technológiapolitikáját szolgáló gazdaságtudományi kutatás; a szászországi gazdasághoz közeli technológiai központok te-

vékenységének értékelése; a bio- és géntechnológia helyzete, kilátásai, illetve az e téren szükséges intézkedések Szászországban;

- * elsősorban idegenforgalmi súlypontú fejlesztési koncepciók a strukturálisan gyenge régiók és iparai területek számára, illetve régi ipari területek revitalizálására;
- * a támogatási eszközökről való információ terjesztését szolgáló intézkedések.

E keretből finanszírozták azon – meghatározott időre alkalmazott – személyeket is, akik a strukturális alapok felhasználásával kapcsolatban az előkészítés, a végrehajtás és az értékelés fázisában dolgoztak, illetve a programok folyamatos figyelemmel kísérését biztosították.

1.3.2. ESF

Az ESF-támogatásnak köszönhetően 1994 és 1999 között összesen 440.322 személynek, köztük 239.061 nőnek nyílt lehetősége munkaerő-piaci esélyeinek javítására, munkahelye megtartására, illetve a munkavállalók körébe való visszatérésre.

A program keretében nyújtott *alkalmazási támogatások* a munkanélküliek és a munkanélküliségtől veszélyeztetett személyek egyes meghatározott, a munkaerőpiacon hátránnyal induló célcsoportjainak a munkavállalók körébe való visszatérését, tartós foglalkoztatását célozták. E körbe tartoztak a nők, a gyermeküket egyedül nevelők, a fogyatékosok, a 25 év alatti fiatalok, valamint bizonyos feltételek teljesülése esetén a felsőoktatásból kikerülők is. 1994 és 1999 között összesen 33.900 személy, köztük 30.500 nő részesült támogatásban; a támogatás összege (az ESF és a tartományi pénzeszközök együttes összege) összesen 415,7 millió DM-t tett ki. A felmérések szerint a célcsoportoknak nyújtott támogatások munkaerő-piaci szempontból igen hatásosnak bizonyultak: a támogatottak 80%-a a támogatás kifutása után legalább hat hónappal is ugyanannál a vállalatnál állott alkalmazásban.

Az *egzisztenciaalapításhoz nyújtott támogatások* célja az volt, hogy az önálló tevékenységet felvállaló munkanélkülieknek megkönnyítse e tevékenység első szakaszát. E támogatási körben 1994 és 1999 között 40.000 fő, köztük 16.000 nő részesült támogatásban (az ESF-ből és a tartományi költségvetésből származó támogatás összege 394,5 millió DM volt). Egy, az 1994 és 1997 között támogatottak közül 1700 főre kiterjedő, 1999-ben készült felmérés során a megkérdezettek 92%-a válaszolta azt, hogy még mindig folytatja önálló tevékenységét (az 1994-ben támogatottak esetében 89%-os volt az arány). A magas túlélési ráta, valamint a vállalat alapításokkal összefüggésben létrehozott vállalatonként átlagosan 1,8 álláshely (a támogatott személyen túlmenően) a támogatás hasznosságát támasztja alá.

A *szakmai képzések* megszerzését szolgáló támogatások legnagyobb része az aktuális és a potenciális munkaerő alkalmazhatóságának megőrzését, illetve javítását célozta. A végrehajtott projektek a támogatottak képzését igyekeztek a gazdaság igényeihez hozzáigazítani, s ezzel áttételesen a gazdasági struktúra átalakítását is segíteni. A projektek az alábbiakban összpontosultak:

- * Olyan ismeretek és képességek átadásában, amelyek a munkaerőpiacon egy vagy több speciális munkakör ellátására képezik.
- * Olyan ismeretek és képességek átadásában, amelyek lehetővé teszik az új termelési és *management* eljárások bevezetését, illetve az azokhoz való igazodást a kis- és középvállalatokban.
- * A képzést végzők képzése, valamint a képzés annak érdekében, hogy a multiplikátorelv érvényesüljön a kis- és középvállalati szektorban.

A támogatás célcsoportjai az alábbiak voltak:

- * munkanélküliek (különösen a helyi foglalkoztatási projektek esetében);
- * olyan személyek, akiket a technikai modernizációt vagy a termelési vagy a *management* rendszer változását megkö-

vetelő szerkezetváltás következtében munkanélküliség fenyeget;

- * kis- és középvállalatok alkalmazottai, amennyiben új adminisztrációs, *management*, illetve termelési eljárások bevezetése következtében szükséges új képzés megszerzése, illetve a régi képzésnek az új követelményekhez való hozzáigazítása;
- * olyan szászországi állandó lakhelyű fiatalok, akik tanulmányaik befejeztével munkát keresnek.

A szakmai képzésekkel összefüggő projektekre (beleértve a technikai segítségnyújtást is) 1994 és 1999 között összesen 2075,9 millió DM-et fordítottak az ESF forrásaiból, valamint tartományi forrásokból. A projektek összesen 366.400 főt, köztük 192.600 nőt érintettek.

1.3.3. *EAGGF-orientáció*

Az *I. intézkedéscsomagba* (a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás fejlesztése, valamint a termékek forgalmazásának, illetve feldolgozásának átalakítása) tartozó beruházások összértéke 1994 és 1999 között 1585 millió DM-t tett ki, ebből 495 millió DM volt támogatás. Az intézkedéscsomagon belül a következő típusú projektek kaptak támogatást:

- * Egyes üzemek támogatása: a szükséges beruházások támogatásával a cél a teljesítő- és versenyképesség javítása, illetve a vidéki munkaerőpiac stabilizálása volt. 1994 és 1999 között összesen 1607 esetben nyújtottak támogatást, 629,8 millió DM értékben kedvezményes kamatozású kölcsön, 66,2 millió DM értékben pedig beruházási támogatás formájában. Ehhez jön még a fiatal gazdák letelepedését támogató 3,2 millió DM.
- * Kiegyenlítő támogatás hátrányos helyzetű vidékek részére: az egyenlőtlen természeti feltételek okozta hátrány részleges kompenzálása mellett e támogatások a tájvédelmet és a vidék fenntartható fejlődését célozták. 1994 és 1999 között, tekintettel

a szászországi átlagos mezőgazdasági üzemméretre, mindössze 34,2 millió DM EU-támogatást tudtak e célból nyújtani.

- * A géphálózat támogatása: a cél 13 szász üzemi segítségnyújtó és géphálózat megerősítése volt. A mezőgazdasági üzemek egyre növekvő részvétele e hálózatokban mindenképpen pozitív trend, amelyet az intézkedéscsomag keretében 0,9 millió DM-mel támogattak.
- * A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és piacra juttatásának javítása: e célra 1994 és 1999 között 116 beruházáshoz összesen 196,6 millió DM támogatást hagytak jóvá az EAGGF orientációs részéből. A támogatásra jogosult beruházások összköltsége 561,7 millió DM volt, amelyet maximum 35%-ban finanszírozott az EAGGF orientációs része, további maximum 5%-ban. Az agrárkultúra és a partvédelem javítása címet viselő szövetségi feladatra elkülönített keret.
- * Zöldség- és gyümölcsstermesztők termelői szervezeteinek támogatása: e célra 1994 és 1999 között összesen 4,95 millió DM pénzügyi támogatást hagytak jóvá. Az időszak során a támogatási összeg fokozatosan csökkent, ami a támogatás „indulási segítségnyújtás” jellegének volt betudható.

A II. intézkedéscsomagba (A vidéki területek fejlesztése, falumegújítás, a vidéki infrastruktúra fejlesztése, agrárturizmus) tartozó támogatások összege 1994 és 1999 között 765,1 millió DM volt, ebből 573,7 millió DM-t tett ki az EU-támogatás. A kofinanszírozást tartományi pénzeszközök biztosították. A támogatott beruházások összértéke 1804 millió DM-t tett ki. A fentiek mellett szövetségi és tartományi forrásokból további 952,5 millió DM támogatást biztosítottak ezen intézkedéscsomag megvalósításához; az e forrásokból támogatott beruházások összértéke 1845,0 millió DM volt. Az intézkedéscsomag keretében az alábbi három csoportba besorolható projektek nyertek támogatást:

- * Falumegújítás: 1994 és 1999 között 26.249 projekt kapott összesen 711 millió

DM támogatást, ami 1,7 milliárd DM összértékű beruházás megvalósítását tette lehetővé. A beruházásokból a megkötött szerződések révén túlnyomórészt a helyi építővállalatok és kisipari üzemek profitáltak. Az időszak során jelentősen növekedett a szász falufejlesztési programban részt vevő falvak támogatásának aránya a megítélt támogatásokban (1994-ben 21,5%, 1998-ban 37,2%). Az EAGGF orientációs részéből támogatott jóváhagyott projektek mintegy 90%-a a magán-szférához kapcsolódott. Átlagosan minden 100 millió DM beruházásra 600–700 munkahely vált (legalábbis átmenetileg) megtarthatóvá.

- * Vidéki pihenés: a támogatási periódus során 1239 projekt megvalósításához összesen 28,4 millió DM támogatást ítétek meg, ez 68,5 millió DM összértékű beruházás megvalósítását tette lehetővé. Összességében a támogatás csökkenő tendenciát mutat, ami jelentős részben az igények egyre nagyobb fokú kielégítettségének tudható be (például a szálláshelyek esetében, ahol korábban igen nagy volt a hiány; 1994 és 1999 között 2662 új vendégágyat állítottak be, jelentős részben korábban más célra használt épületek átalakításával). Az új szálláshelyek kialakítása 104 rész- és teljes munkaidős munkahelyet teremtett. Az ágykapacitás bővítése mellett fontos szerepet kapott a pihenéshez szükséges egyéb infrastruktúra fejlesztése (467 projekt), valamint az összesen 139,5 kilométernyi út és ösvény kijelölése és felújítása.
- * Víz- és útépítési beruházások: 1994 és 1999 között 130 beruházás kapott összesen 28,0 millió DM értékű támogatást; az időszak folyamán a támogatások számának növekedése volt megfigyelhető. Az időszak során 1718 kilométer (főleg bitumen és cement felhasználásával kialakított) út épült meg. 1996-ig a vidéki útépítés jelentette e program egyetlen súlypontját, s csak 1997-től kezdődött meg a vízzel kapcsolatos beruházások (pl. a patakok szabályozási munkálatainak) támogatása.

A *III. intézkedéscsomagba* (Környezetbarát mezőgazdaság és erdőgazdálkodás, diverzifikációs intézkedések) tartozó támogatások 1994 és 1999 között 152,8 millió DM-t tettek ki. Ennek az összegnek 75%-át finanszírozta az EAGGF orientációs része. A támogatás 342 millió DM összértékű beruházás megvalósítását tette lehetővé az alábbi területeken:

- * A környezetvédelem javítása a mezőgazdasági üzemekben: a támogatási időszak során 1231 beruházás részesült összesen 40,1 millió DM támogatásban. E beruházások – melyek volumene az időszak során fokozatosan csökkent – elsősorban a víz-, talaj- és levegővédelem javítását szolgálták.
- * Beruházások az állattartást szolgáló üzemi épületekben: 1994 és 1999 között 654 projekt részesült összesen 65,3 millió DM támogatásban. A támogatások túlnyomó része (mintegy 80%-a) a szarvasmarhatartást szolgáló üzemi épületeket érintette, a fennmaradó rész már folyó beruházások befejezését segítette.
- * Közvetlen értékesítés: 1995 és 1999 között 210 beruházási projekt részesült összesen 15,8 millió DM támogatásban, amelyből a vissza nem térítendő támogatás összege 5,3 millió DM-t tett ki. A beruházások a zöldség-gyümölcs, a burgonya, a hús (marha, sertés, vad, nyúl) és a hal piacra juttatásának megfelelő előkészítését támogatták. Emellett még jelentős támogatásban részesültek olyan kertépítő vállalatok, amelyek beruházásokat hajtottak végre az értékesítés terén.
- * A szászországi tájvédelmi program II. része: az e körbe tartozó beruházások összege 1994 és 1999 között 16,8 millió DM-t tett ki, ebből 15,6 millió DM-t tettek ki a megítélt támogatások. A beruházások túlnyomó részét a tájvédelmi szempontokból szükséges növénytelepítésekre fordították.
- * Erdővédelem és erdőgondozás: 1994 és 1999 között a privát és közösségi erdőtulajdonosok összesen 28,8 millió DM támogatást kaptak, s ebből 21,6 milliót

biztosított az EAGGF orientációs része. A támogatott beruházások összértéke 36,4 millió DM volt. A nagyszámú támogatott projekt jelentős része az erdőállomány gondozását, az erdőkárok megelőzését és megszüntetését célozta; az erdőtulajdonosok problémái elsősorban a fiatal erdők magas arányából, a tülevelű erdők veszélyeztetettségéből, valamint a magas szennyezési terhelésből adódnak.

A *IV. intézkedéscsomagba* (technikai segítségnyújtás) tartozó támogatások 1994 és 1999 között 9,4 millió DM-t tettek ki. Ezt az összeget elsősorban információs anyagok, illetve elemzések (tanulmányok) készítésére, információs és továbbképzési célú rendezvényekre, valamint kísérleti projektek megvalósítására használták fel.

1.3.4. Közösségi kezdeményezések

Az 1994 és 1999 között Szászországban „futó” tíz közösségi kezdeményezés megítélt keretének (414,927 millió ECU) felhasználása igen sikeresnek bizonyult: 1999 végéig a három alap (ERDF, ESF, EAGGF-orientáció) által finanszírozott kereteket 99%-ban lekötötték, 61%-ban pedig ki is fizették. A programok a következőekben kívántak hozzájárulni a problémák megoldásához: határokön átnyúló együttműködés, vidékfejlesztés, foglalkoztatás, képzés, ipari struktúraváltás, növekedési esélyek a kis- és középvállalatok számára. A közösségi kezdeményezések hatása különösen az alábbi területeken volt jelentős Szászországban:

- * az EU külső határán fekvő szász régiók megerősítése, a határokon átnyúló együttműködés javítása, valamint nemzetközi együttműködés a területfejlesztésben;
- * a speciális versenyhátrányok csökkentése a monostrukturális (szénbányászat, vas- és acéltermelés, textil- és ruhaipar által dominált, illetve korábban katonai célokra használt) területeken;
- * a kisebb vállalatok növekedési esélyeinek javítása, a kis- és középvállalati szektor

1. táblázat
A közösségi kezdeményezések Szászországban az 1994–1999-es időszakban
(1999. december 31-i állapot)

		Tervek száma	Terv millió euró	Terv millió DM	Jóváhagyva millió DM	Jóváhagyva a terv %-ában	Kifizetve millió DM	Kifizetve a terv %-ában	Új munka-helyek	Megőrzött munka-helyek	Az érintettek száma	Az érintettek közül nő
SME	<i>Összesen</i>	7225	44,340	86,3764939	66,267915	76,7	40,013314	46,3	0	0		
	ERDF	7027	40,606	79,2214939	58,772915	74,2	37,053314	46,8	0	0		
	ESF	198	3,734	7,155	7,495	104,8	2,96	41,4			4447	1761
INTERREG	<i>Összesen</i>	571	151,717	296,156403	303,524	102,5	195,5122	66,0	174,75	475,5		
	ERDF	339	99,406	194,5637	200,908	103,3	124,915	64,2	158,75	475,5		
	ESF	142	21,967	42,1910	42,971	101,8	25,689	60,9			6920	3828
	EAGGF	90	30,344	59,4018	59,645	100,4	44,908	75,6	16	0		
RESIDER	<i>Összesen</i>	95	16,148	30,884	30,89	100,0	15,215	49,3	217	1046		
	ERDF	86	15,673	29,975	29,981	100,0	14,668	48,9	217	1046		
	ESF	9	0,475	0,909	0,909	100,0	0,547	60,2			213	51
RECHAR	<i>Összesen</i>	119	34,318	65,775	67,223	102,2	40,121	61,0	102	322		
	ERDF	79	29,402	56,363	57,659	102,3	32,182	57,1	102	322		
	ESF	40	4,916	9,412	9,564	101,6	7,939	84,3			1097	509
RETEX	<i>Összesen</i>	350	46,233	90,021	93,148	103,5	38,249	42,5	233	9212		
	ERDF	290	38,706	75,611	78,098	103,3	31,259	41,3	233	9212		
	ESF	60	7,527	14,41	15,05	104,4	6,99	48,5			1918	1045
URBAN/Chemnitz	<i>Összesen</i>	20	9,389	17,705	17,702	100,0	9,807	55,4	56	137		
	ERDF	11	8,200	15,427	15,427	100,0	7,664	49,7	56	137		
	ESF	9	1,189	2,278	2,275	99,9	2,143	94,1			406	295
URBAN/Zwickau	<i>Összesen</i>	15	9,779	18,794	18,857	100,3	8,177	43,5	27	15		
	ERDF	5	8,701	16,706	16,706	100,0	6,968	41,7	27	15		
	ESF	10	1,078	2,088	2,151	103,0	1,209	57,9			159	39
KONVER	<i>Összesen</i>	187	44,243	84,597	85,565	101,1	62,369	74,0	126	33		
	ERDF	103	31,206	60,248	60,267	100,0	48,455	80,4	1174	363		
	ESF	84	13,037	24,349	25,298	103,9	14,184	58,3			2009	613
ADAPT	<i>ESF(=össz.)</i>	63	19,219	36,913	35,573	96,4	22,518	61,0	6		2631	934
EMPLOY	<i>ESF(=össz.)</i>	64	18,833	36,172	37,029	102,4	30,319	83,8			1621	1128
LEADER	<i>Összesen</i>	467	20,708	40,1	39,548	98,6	25,844	64,4	155,5	324		
	ERDF	140	6,908	14,035	13,842	98,6	9,045	64,4				
	EAGGF	327	13,800	26,065	25,706	98,6	16,799	64,5				
Közösségi kezdeményezések	<i>Összesen</i>	9176	414,9270	803,4939	795,3269	99,0	488,4145	60,8				
	ERDF	8080	278,8080	542,150147	531,660915	98,1	312,209514	57,6	1967,75	11570,5		
	ESF	679	91,9750	175,877	178,315	101,4	114,498	65,1			21421	
	EAGGF	417	44,1440	85,46675	85,351	99,9	61,707	72,2	171,5	324		

Forrás: Freistaat Sachsen (2000), p. 317.

alkalmazkodása az egységes belső piac kihívásaihoz;

- * az életminőség javítása Chemnitz és Zwickau egyes hátrányos helyzetű városnegyedeiben;
- * a vidék egységes fejlesztése;
- * oktatás és képzés.

A közösségi kezdeményezések összefoglaló adatait az 1994–1999-es időszakra vonatkozóan az *1. táblázat* mutatja. Tekintettel arra, hogy 1999 után a közösségi kezdeményezések száma a korábbi 13-ról 4-re csökkent (a megmaradó közösségi kezdeményezések: EQUAL, INTERREG III, LEADER+, URBAN), a megszűnő kezdeményezések keretében folyt és továbbra is támogatandónak ítélt tevékenységeket a 2000–2006-os időszakra az egyéb uniós fejlesztésekhez hasonlóan Szászországban is a strukturális alapok felhasználására készült operatív programokba kellett beépíteni.

2) A 2000 ÉS 2006 KÖZÖTTI IDŐSZAK TERVEI

2.1. Az EU-támogatás pénzügyi kerete és az azt kiegészítő források

A Tanács 1260/1999 sz. (1999. június 21-én meghozott) rendelete 3. cikkelyének 2. bekezdése alapján az Európai Bizottság 1999. július 1-jén határozta meg a 2000–2006-os időszakban a strukturális alapok 1. céljának keretében támogatható régiók körét. A 2000 és 2006 közötti kerettervben valamennyi volt NDK-terület, így mindhárom szász NUTS II régió továbbra is az 1. cél alá esik. Erre az időszakra az EU összesen 4858,610 millió eurós keretet bocsátott (folyó árakon) Szászország rendelkezésére. Ez az összeg az

alábbiak szerint oszlik meg a három nagy alap támogatásai között:

- * az ERDF-re épülő támogatások: 3057,598 millió euró;
- * az ESF-re épülő támogatások: 1098,190 millió euró;
- * az EAGGF orientációs részére épülő támogatások: 702,821 millió euró.

Az Európai Bizottsághoz 1999. november 5-én benyújtott német szövetségi programra szervesen épülő, az előző időszaktól eltérő szabályozásnak megfelelően egységes szászországi operatív programot 1999. december 7-én juttatták el az Európai Bizottság részére. Az Európai Bizottság, a német szövetségi kormány, valamint a tartományi kormányok egyeztető tárgyalásait 2000. június 19-én zárták le.

Az EU-tól várt támogatásokat Szászországban a tervek szerint összesen 2271,412 millió euró (nemzeti, tartományi, helyi forrásokból származó) közpénzekből való hozzájárulás, valamint 4110,386 millió euró privát forrás egészíti ki. A tervezett beruházások összege így összesen 11.240,408 millió eurót tesz ki.

A strukturális alapokra épülő program célkitűzéseit és súlypontjait a következő pontban tekintjük át; a támogatások tervezett felhasználását és finanszírozását tartalmazó részletes pénzügyi kerettervet a mellékletben közöljük.

2.2. A program célkitűzései és súlypontjai

A strukturális alapok támogatásainak felhasználására a 2000–2006-os időszakra elfogadott szászországi program stratégiai prioritásai az alábbiak:

- * a tudásalapú gazdaság irányába mutató struktúraváltás felgyorsítása Szászországban, különösen a vállalati termelés javítása, valamint az e követelménynek megfe-

elő innovációs infrastruktúra kialakítása (ERDF);

a támogatások további összpontosítása a regionális fejlődés lehetőségeit meghatározó infrastrukturális tényezőkre (ERDF);

- * a fenntartható regionális fejlődés támogatása, különös tekintettel a környezet védelmére és a strukturálisan fejletlen területek fejlesztésére (ERDF);
- * a foglalkoztatási helyzet javítását segítő aktív munkaerő-piaci politika és az élethossziglan való tanulás támogatása (ESF);
- * az agrárszektor versenyképességének erősítése és a vidékfejlesztés támogatása (EAGGF-orientáció).

Az ERDF-re épülő támogatások legfontosabb célkitűzései az alábbiakban foglalhatók össze:

Az ipar, különösen a kis- és középvállalkozások versenyképességének támogatása, ezen belül:

- * termelőberuházások támogatása;
- * üzemi K+F projektek új termékek és eljárások kifejlesztésére;
- * K+F együttműködés új termékek és eljárások kifejlesztésére („Verbundprojekte”);
- * innovációs asszisztensek és gyakornokok alkalmazása;
- * szabványok és ipari oltalom bejelentése és gazdasági felhasználása, értékesítése;
- * a technológiatranszfer támogatása;
- * az európai K+F együttműködés támogatása;
- * a kutatási tevékenység támogatása a gazdasághoz közeli kutatóintézetekben és más hasonló intézményekben;
- * kis- és középvállalkozások, valamint kis- és középvállalkozások, kutatóintézetek és szövetségek csoportjainak támogatása az elektronikus üzletvitel kiépítésében;
- * egzisztencia-támogatás a kezdőtökhöz való hozzájárásban;

- * a nemzeti és a nemzetközi piacra, vásárookra és kiállításokra való kijutás támogatása.

A pénzügyi terv szerint e területen 2006-ig összesen mintegy 5,424 milliárd eurót fektetnek be. Ebből az ERDF 1,226 milliárd euróval részesedik. A további közkiadások 829 millió eurót tesznek ki, míg a privát források 3,369 milliárd euróval járulnak hozzá a beruházásokhoz.

Infrastruktúra, ezen belül:

- * tudományos, kutatási és technológiai infrastruktúra;
- * infrastruktúra a szakmai képzés és továbbképzés, valamint az iskolai információs és kommunikációs technológia területén (iskolaépítési támogatási, illetve információs és kommunikációs technológiai előirányzat);
- * városi és helyi infrastruktúra;
- * közlekedési infrastruktúra;
- * közúti közlekedési infrastruktúra.

A pénzügyi terv szerint e területen 2006-ig összesen mintegy 1,663 milliárd euró értékű beruházás jön létre. Ebből az ERDF részesedése 1,247 milliárd euró. A további közkiadások 416 millió eurót tesznek ki (privát források bevonását e területen nem tervezik).

A környezet védelme és javítása, ezen belül:

- * víz- és szennyvízhálózat;
- * hulladékok csökkentése, felhasználása, megsemmisítése;
- * ipari területek (konverziós területek) újraélesztése, ökológiai intézkedések;
- * technikai segítségnyújtás.

A pénzügyi terv szerint e területen 2006-ig összesen mintegy 738 millió euró beruházás valósul meg. Ebből az ERDF 554 milliárd euróval részesedik. A további közkiadások 184 millió eurót tesznek ki (privát források e területen sem szerepelnek a pénzügyi tervben).

Az ESF-re épülő támogatások legfontosabb célkitűzései (a munkaerőpotenciál, valamint az esélyegyenlőség támogatása) az alábbiakban foglalhatók össze:

- * a fiatalok munkanélkülisége elleni küzdelem;
- * a hosszú távú munkanélküliség visszaszorítása a felnőtteknél;
- * foglalkoztatástámogatás;
- * a hosszú távú munkanélküliség elleni küzdelem;
- * munkanélküliek foglalkoztatásának támogatása hosszú távon;
- * a szakmai képzés és továbbképzés rendszereinek javítása;
- * a vállalatok és az alkalmazottak alkalmazkodóképességének fokozása;
- * a vállalkozói szellem támogatása;
- * az esélyegyenlőség javítását célzó speciális projektek támogatása;
- * kis projektek a helyi foglalkoztatásnövelés támogatására;
- * technikai segítségnyújtás.

A pénzügyi terv szerint e területen 2006-ig összesen mintegy 1,622 milliárd euró beruházás jön létre. Ebből az ESF 1,054 milliárd euróval részesedik. A további közkiadások 568 millió eurót tesznek ki (privát források e területre vonatkozóan sem szerepelnek a pénzügyi tervben).

Az EAGGF orientációs részére épülő támogatások legfontosabb célkitűzései (a vidékfejlesztés és halászat) az alábbiakban foglalhatók össze:

- * üzemi szintű intézkedések;
- * mezőgazdasági termékek feldolgozása és piacra juttatása;
- * természetközeli erdőgazdálkodás;
- * egységes falufejlesztés;
- * vidéki turizmus;
- * ökológiai tájrendezés;
- * technikai segítségnyújtás.

A pénzügyi terv szerint e területen 2006-ig összesen mintegy 1,677 milliárd euró beruházás történik meg. Ebből az EAGGF orientációs része 697 millió euróval részesedik. A további közkiadások 239 millió eurót tesznek ki, míg a privát források 741 millió euróval járulnak hozzá a fejlesztésekhez.

REFERENCIÁK

- Bundesrepublik Deutschland (1999): *Strukturfondsperiode 2000–2006. Regionalentwicklungsplan für die Neuen Bundesländer*, Berlin.
- Bundesrepublik Deutschland (2000): *Gemeinschaftliches Förderkonzept Ziel 1 und Ziel 1-Übergangsunterstützung in Deutschland 2000–2006*, Berlin.
- Deutscher Bundestag (1999): *Achtundzwanzigster Rahmenplan der Gemeinschaftsaufgabe "Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur" für den Zeitraum 1999 bis 2002 (2003)*, Drucksache 14/776, Bonn.
- ESF & Co. (2001): *Der Europäische Sozialfonds in Sachsen*, Jahrgang 5, Ausgabe 4/2001.
- Freistaat Sachsen (2000): *Operationelles Programm zur Strukturfondsförderung des Freistaates Sachsen 2000–2006 (CCI-Nr.: 1999 DE 16 1 PO 006)*, Dresden.
- Freistaat Sachsen (2001): *Operationelles Programm zur Strukturfondsförderung des Freistaates Sachsen 2000–2006. Ergänzung zur Programmplanung*, 08. 03. 2001 (überarbeitete Fassung vom 18. 05. 2001), Dresden.
- SMWA (Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit) (1996): *Evaluierung des Operationellen Programmes des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung (EFRE) 1991 bis 1993 für den Freistaat Sachsen*, Dresden.

SMWA (2000a): *Ergebnisse der Konversion im Freistaat Sachsen 1994–1999*, Dresden.

SMWA (2000b): *Der Europäische Sozialfonds in Sachsen 1994–1999. Projektbeispiele. Teil I: Berufliche Qualifizierung, Existenzgründung, Einstellung*, Dresden.

SMWA (2001a): *Der Europäische Sozialfonds in Sachsen 1994–1999. Projektbeispiele. Teil II: Gemeinschaftsinitiativen der EU (ESF)*, Dresden.

SMWA (2001b): *Europäische Fonds für regionale Entwicklung (EFRE) 1994–1999. Projekte und Beispiele aus der EFRE-Förderung in Sachsen*, Dresden.

Melléklet 1. táblázat

Szászország operatív programja a strukturális alapok támogatásainak felhasználására: indikatív pénzügyi terv a 2000–2006-os időszakra

Súlypont/Intézkedés <i>Millió euró, folyó áron</i>	Összes költség	Közkidadások									Privát források
		Összesen	EU-támogatásból				Állami pénzekből				
			Összes EU	ERDF	ESF	EAGGF	Összesen	Bund	Land	Helyi	
<i>1. Az ipar, különösen a kis- és középvállalkozások versenyképességének támogatása</i>	5424,065193	2054,820293	1225,939052	1225,939052	0,000000	0,000000	828,881241	315,176168	513,705073	0,000000	3369,244900
1.1 Termelőberuházások támogatása ¹	n.a.	1260,704665	630,352331	630,352331			630,352334	315176168	315,176166		n.a.
1.2.1 Üzemi K+F projektek új termékek és eljárások kifejlesztésére ¹	n.a.	280,000000	210,000000	210,000000			70,000000		70,000000		n.a.
1.2.2 K+F együttműködés új termékek és eljárások kifejlesztésére ("Verbundprojekte") ¹	n.a.	357,013432	267,760074	267,760074			89,253358		89,253358		n.a.
1.2.3 Innovációs asszisztensek és gyakornokok alkalmazása	n.a.	16,100000	12,075000	12,075000			4,025000		4,025000		n.a.
1.2.4 Szabványok és ipari oltalom bejelentése és gazdasági felhasználása, értékesítése ¹	n.a.	7,000000	5,250000	5,250000			1,750000		1,750000		n.a.
1.2.5 A technológiatranszfer támogatása ¹	n.a.	43,400000	32,550000	32,550000			10,850000		10,850000		n.a.
1.2.6 Az európai K+F együttműködés támogatása ¹	n.a.	3,500000	2,625000	2,625000			0,875000		0,875000		n.a.
1.2.7 A kutatási tevékenység támogatása a gazdasághoz közeli kutatóintézetekben és más hasonló intézményekben ¹	n.a.	15,400000	11,550000	11,550000			3,850000		3,850000		n.a.
1.2.8 Kis- és középvállalkozások, valamint kis- és középvállalkozások, kutatóintézetek és szövetségek csoportjainak támogatása az elektronikus üzletvitel kiépítésében ¹	n.a.	20,000000	15,000000	15,000000			5,000000		5,000000		n.a.
1.3.1 Egzisztencia-támogatás a kezdőtökhöz való hozzájutásban ¹	n.a.	35,000000	26,250000	26,250000			8,750000		8,750000		n.a.
1.3.2 A nemzeti és a nemzetközi piacra, vásárookra és kiállításokra való kijutás támogatása ¹	n.a.	16,702196	12,526647	12,526647			4,175549		4,175549		n.a.

folytatás a következő oldalon

Súlypont/Intézkedés <i>Millió euró, folyó áron</i>	Összes költség	Közkidások									Privát források
		Összesen	EU-támogatásból				Állami pénzekből				
			Összes EU	ERDF	ESF	EAGGF	Összesen	Bund	Land	Helyi	
<i>2. Infrastruktúra</i>	<i>1663,412796</i>	<i>1663,412796</i>	<i>1247,481577</i>	<i>1247,481577</i>	<i>0,000000</i>	<i>0,000000</i>	<i>415,931219</i>	<i>159,858878</i>	<i>57,012636</i>	<i>199,059705</i>	<i>0,000000</i>
2.1 Tudományos, kutatási és technológiai infrastruktúra ¹	n.a.	156,586047	117,439535	117,439535			39,146512		39,146512		n.a.
2.2 Infrastruktúra a szakmai képzés és továbbképzés, valamint az iskolai információs és kommunikációs technológia területén											
- Iskolaépítési támogatási előirányzat ¹	n.a.	284,154750	213,116063	213,116063			71,038687			71,038687	n.a.
- Információs és kommunikációs technológiai előirányzat ¹	n.a.	122,666666	92,000000	92,000000			30,666666			30,666666	n.a.
2.3 Városi és helyi infrastruktúra ¹	n.a.	150,814567	113,110925	113,110925			37,703642			37,703642	n.a.
2.4 Közlekedési infrastruktúra ¹	n.a.	0,370694	0,200000	0,200000			0,170694		0,170694		n.a.
2.5 Közúti közlekedési infrastruktúra ¹	n.a.	948,820072	711,615054	711,615054			237,205018	159,858878	17,695430	59,650710	n.a.
<i>3. A környezet védelme és javítása</i>	<i>738,131442</i>	<i>738,131442</i>	<i>553,598582</i>	<i>553,598582</i>	<i>0,000000</i>	<i>0,000000</i>	<i>184,532860</i>	<i>0,000000</i>	<i>0,000000</i>	<i>184,532860</i>	<i>0,000000</i>
3.1 Víz- és szennyvízhálózat ¹	n.a.	460,973954	345,730465	345,730465			115,243489			115,243489	n.a.
3.2 Hulladékok csökkentése, felhasználása, megsemmisítése ¹	n.a.	204,516754	153,387565	153,387565			51,129189			51,129189	n.a.
3.3 Ipari területek (konverziós területek) újraélesztése, ökológiai intézkedések ¹	n.a.	72,640734	54,480552	54,480552			18,160182			18,160182	n.a.

folytatás a következő oldalon

Súlypont/Intézkedés	Millió euró, folyó áron	Összes költség	Közkidások								Privát források	
			Összesen	EU-támogatásból				Állami pénzekből				
				Összes EU	ERDF	ESF	EAGGF	Összesen	Bund	Land		Helyi
4. A munkaerőpotenciál, valamint az esélyegyenlőség támogatása		1621,942883	1621,942883	1054,262874	0,000000	1054,262874	0,000000	567,680009	0,000000	567,680009	0,000000	0,000000
4.1 (1) A fiatalok munkanélkülisége elleni küzdelem ²		n.a.	298,096883	193,762975		193,762975		104,333908		104,333908		n.a.
4.1 (2) A hosszú távú munkanélküliség visszaszorítása a felnőtteknél ²		n.a.	124,046191	80,630024		80,630024		43,416167		43,416167		n.a.
4.1 (3) Foglalkoztatás-támogatás ²		n.a.	92,012819	59,808332		59,808332		32,204487		32,204487		n.a.
4.2 (4) A hosszú távú munkanélküliség elleni küzdelem ²		n.a.	88,266134	57,372987		57,372987		30,893147		30,893147		n.a.
4.2 (5) Hosszú távon munkanélküliek foglalkoztatásának támogatása		n.a.	255,099176	165,814465		165,814465		89,284711		89,284711		n.a.
4.3 (6) A szakmai képzés és továbbképzés rendszereinek javítása ²		n.a.	124,565214	80,967389		80,967389		43,597825		43,597825		n.a.
4.4 (7) A vállalatok és az alkalmazottak alkalmazkodóképességének fokozása ²		n.a.	251,076758	163,199893		163,199893		87,876865		87,876865		n.a.
4.4 (8) A vállalkozói szellem támogatása ²		n.a.	210,265991	136,737894		136,737894		73,628097		73,628097		n.a.
4.5 (9) Az esélyegyenlőség javítását célzó speciális projektek támogatása ²		n.a.	162,194288	105,426287		105,426287		56,768001		56,768001		n.a.
4.6 (10) Kis projektek a helyi foglalkoztatás-növelés támogatására ²		n.a.	16,219429	10,542628		10,542628		5,676801		5,676801		n.a.

folytatás a következő oldalon

Súlypont/Intézkedés	Millió euró, folyó áron	Összes költség	Közkidadások								Privát források	
			Összesen	EU-támogatásból				Állami pénzekből				
				Összes EU	ERDF	ESF	EAGGF	Összesen	Bund	Land		Helyi
5. Vidékfejlesztés és halászat		1677,435981	936,294922	697,521192	0,000000	0,000000	697,521192	238,773730	37,600000	85,494667	115,679063	741,141059
I.1. Üzemi szintű intézkedések (A) ^{1,3}		n.a.	62,666665	47,000000			47,000000	15,666665		15,666665		n.a.
I.2. Mezőgazdasági termékek feldolgozása és piacra juttatása (G) ^{1,3}		n.a.	131,600000	94,000000			94,000000	37,600000	37,600000			n.a.
I.3. Természetközeli erdőgazdálkodás (I) ^{1,3}		n.a.	56,000000	42,000000			42,000000	14,000000		14,000000		n.a.
II.1. Egységes falufejlesztés (O) ^{1,3}		n.a.	653,094923	489,821192			489,821192	163,273731		47,594668	115,679063	n.a.
II.2. Vidéki turizmus (S) ^{1,3}		n.a.	18,666667	14,000000			14,000000	4,666667		4,666667		n.a.
II.3. Ökológiai tájrendezés (T) ^{1,3}		n.a.	14,266667	10,700000			10,700000	3,566667		3,566667		n.a.
6. Technikai segítségnyújtás		115,419762	115,419762	79,806723	30,579103	43,927620	5,300000	35,613039	0,000000	30,516521	5,096518	0,000000
Az ERDF-ből és ahhoz kapcsolódóan		40,772139	40,772139	30,579103	30,579103			10,193036		5,096518	5,096518	0,000000
11.2 szabály ¹		n.a.			15,289552			5,096518		2,548259	2,548259	n.a.
11.3 szabály ¹		n.a.			15,289551			5,096518		2,548259	2,548259	n.a.
Az ESF-ből és ahhoz kapcsolódóan		67,580954	67,580954	43,927620		43,927620		23,653334		23,653334		0,000000
Az EAGGF orientációs részéből és ahhoz kapcsolódóan		7,066669	7,066669	5,300000			5,300000	1,766669		1,766669		0,000000
11.2 szabály ¹		n.a.					1,749825			0,583275		n.a.
11.3 szabály ¹		n.a.					3,550175			1,183394		n.a.
Összesen		11240,408057	7130,022098	4858,610000	3057,598314	1098,190494	702,821192	2271,412098	512,635046	1254,408906	504,368146	4110,385959
ERDF összesen		7866,381570	4497,136670	3057,598314	2057,598314	0,000000	0,000000	1439,538356	475,035046	575,814227	388,689083	3369,244900
ESF összesen		1689,523837	1689,523837	1098,190494	0,000000	1098,190494	0,000000	591,333343	0,000000	591,333343	0,000000	0,000000
EAGGF-orientáció összesen		1684,502650	943,361591	702,821192	0,000000	0,000000	702,821192	240,540399	37,600000	87,261336	115,679063	741,141059

¹ A strukturális alapok részesedése az összes közkiadás vagy azzal egyenrangú támogatható kiadás arányában történik;

² A strukturális alapok részesedése a támogatható összes költség arányában történik;

³ A betűkódok az EK 1750/1999 sz. rendelet mellékletének 8. pontja szerintieknek felelnek meg.

Megjegyzés: A táblázatban nem szerepelnek a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (FIFG) keretében Szászország részére a 2000–2006-os időszakra megítélt támogatások (összesen 13,390 millió euró), mivel ezeket a szövetségi FIFG-program tartalmazza.

Forrás: Az "Összes költség" és a "Privát források" esetében: Freistaat Sachsen (2000), p. 286, a többi oszlop adatai esetében: Freistaat Sachsen (2001), pp. 305–307 (a mindkét forrásban szereplő tételekre vonatkozó adatok az EU-tól származó támogatás esetében megegyeznek egymással, a nemzeti hozzájárulás felbontása esetében az adatok egy része eltér egymástól, itt a két forrás közül az újabb adatait tüntettük fel).